

CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

APEL PUBLIC în legătură cu prevederile periculoase din proiectul de lege nr. 263 privind modificarea legislației electorale și organizarea consultărilor publice

Gribincea Vladislav · Monday, July 13th, 2020

Organizațiile semnatare, membre ale Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte (CALC),

Fac apel

Către Parlamentul Republicii Moldova:

- Să organizeze consultările publice pe marginea proiectului de lege nr. 263 cu privire la modificarea legislației electorale într-un mod transparent și cu participarea tuturor părților interesate.
- Să retragă din proiectul de lege prevederile periculoase pentru organizarea și desfășurarea unui proces electoral liber și corect, activitatea observatorilor electorali și pentru reflectarea echidistantă și corectă a campaniei electorale de către mass-media.

La 9 iulie 2020, Parlamentul a aprobat în primă lectură **proiectul de lege nr. 263** cu privire la modificarea legislației electorale și conexe înregistrat de un grup de deputați la 19 iunie 2020. La 25 iunie 2020, adică peste 6 zile de la înregistrare, Comisia juridică numită și imunități a Parlamentului (Comisia juridică) a aprobat **raportul** prin care a propus proiectul spre aprobare pentru lectura 1, menționând că proiectul a fost elaborat de către Comisia Electorală Centrală (CEC) cu participarea mai multor organizații ale societății civile, printre care și CALC. Înainte de aprobare, Comisia juridică nu a consultat public proiectul de lege în corespundere cu prevederile legislației privind transparența decizională și ale Regulamentului Parlamentului. Cu o zi înainte, la 24 iunie 2020, CALC a lansat un **apel public** prin care a chemat CEC și Parlamentul Republicii Moldovei să asigure un proces transparent și incluziv în examinarea și adoptarea proiectului de lege privind modificarea legislației electorale și pregătirea de organizarea alegerilor în condiții de pandemie, care a fost ignorat de autorități.

În acest context **menționăm** că organizarea consultărilor publice a proiectelor legislative reprezintă o obligație a comisiilor permanente parlamentare și nu este nicidecum condiționat de desfășurarea procesului consultativ de alte instituții publice. Totodată, **ținem** să **precizăm** faptul

c?, aprobarea de c?tre CEC a proiectului de lege a fost precedat? de 2 ?edin?e cu reprezentan?ii CALC, la care au fost prezentate opiniile membrilor Coali?iei cu privire la amendamentele necesare la legisla?ia electoral?. Aceste ?edin?e nu pot fi considerate consult?ri sau dezbateri publice, acestea fiind organizate la solicitarea CALC ?i membrii CALC doar au prezentat opiniile lor, f?r? discu?ii cu toate p?r?ile interesate privind proiectul de lege. La 2 iunie 2020, CEC a aprobat într-un mod pripit proiectul de lege pentru modificarea legisla?iei electorale ?i a celei conexe, prin [Hot?rârea nr. 3949](#), f?r? a pune în discu?ie o parte a [propunerilor înaintate de membrii CALC](#). Ultimele, potrivit pre?edintelui CEC, urmau a fi transmise Parlamentului ?i Guvernului împreun? cu proiectul de lege votat, dar ?i publicate pe pagina web a CEC. Astfel, mai multe dintre propunerile cheie formulate de c?tre organiza?iile membre ale CALC nu s-au reg?sit în proiectul de lege respectiv.

În cazul respectiv, prin preluarea par?ial? a recomand?rilor CALC; este **imposibil? solu?ionarea real?** a problemelor identificate de c?tre membrii Coali?iei, în special cu privire la prevederile ce ?in de: introducerea principiilor sistemului electoral; regulile ce ?in de agita?ia electorală; no?iunile privind incluziunea, dizabilitatea, resursele administrative, accesibilitatea; publicarea ?i asigurarea transparen?ei în procesul de elaborare/adoptare a hot?rârilor CEC; deschiderea sec?iilor de votare în str?in?tate; mecanismul complet de examinare a contesta?iilor; claritate în formele r?spunderii juridice; prevederile din Codul Contraven?ional ?i Penal cu privire la r?spunderea pentru abaterile electorale; propunerile pentru restric?iile din art. 13 (candidarea Pre?edintelui Republicii Moldova); prevederile legii privind partidele politice etc.

Totodat?, **aten?ion?m** c? proiectul de lege nr. 263 con?ine mai multe prevederi controversate ?i chiar periculoase cu riscul de a vicia alegerile, care vizeaz? mai multe aspecte ale procesului electoral. Cele mai problematice dintre acestea vizeaz? domeniul reflect?rii campaniei electorale de c?tre mass-media, activitatea observatorilor, organizarea procesului electoral ?i în special asigurarea dreptului la vot al aleg?torilor în condi?iile epidemiologice actuale.

Mai jos sunt prezentate principalele constat?ri ?i recomand?ri ale CALC privind modificarea legisla?iei electorale ?i conexe.

În domeniul organiz?rii procesului electoral

- Printr-o prevedere expres? în Codul Electoral, CEC s? fie obligat s? elaboreze un regulament clar ?i previzibil care s? stabileasc? modul ?i condi?iile deschiderii sec?iilor de votare peste hotarele ??rii;
- P?strarea perioadei de exercitare a dreptului de vot (art. 58 alin. (7) din Codul Electoral) ?i prelungirea perioadei de activitate a biroului cu maxim 3 sau 4 ore, reie?ind din situa?ia real? din sec?ie.
- Este imperios necesar? reformarea modului de constituire ?i activitate a Comisiei Electorale Centrale, prin instituirea statutului de membru permanent pentru to?i membrii CEC ?i sporirea intenden?ei institu?ionale. Reforma urmeaz? a fi efectuat? neîntârziat ?i pus? în aplicare peste un an, în vara anului 2021 când expir? mandatul actualei componen?e a CEC.

Asigurarea dreptului de vot al aleg?torului

- Este necesar? revizuirea reducerii timpului vot?rii cu 2 ore (art. 55 din Codul Electoral). În condi?iile pandemice actuale, este recomandat? extinderea timpului de votare pentru a evita aglomerarea persoanelor în birourile electorale ?i a reduce r?spândirea infec?iei Covid-19.

- Reducerea timpului de activitate a sec?iilor de votare pe parcursul unei zile trebuie s? fie condi?ionat? exclusiv de extinderea perioadei de votare pe parcursul a dou? zile pentru to?i aleg?torii.

În domeniul reflect?rii campaniei în mijloacele de informare în mas?

- Au fost ignorate majoritatea propunerilor CALC ?i ale ONG-urilor de media de a institui reguli clare ?i corecte de reflectare a alegerilor de c?tre mass-media,
- Au fost neglijate propunerile de eliminare a prevederilor ambigui din articolele 69 ?i 70 ale Codului Electoral, care au pus în mare dificultate furnizorii de servicii media la ultimele scrutine electorale. Obliga?iunea de a difuza dezbateri electorale ”în regim de transmisiune direct? numai în orele de audien?? maxim? – între orele 19:00 ?i 22:00 în zilele lucr?toare ?i între 17:00 ?i 22:00 în zilele de odihn?”, din motive obiective, nu poate fi onorat? de furnizorii de servicii media.
- Proiectul propune completarea art. 84 din Codul serviciilor media audiovizuale cu dou? alin. noi (101 ?i 102), care acord? Consiliului Audiovizualului competen?e ce pot fi aplicate în mod abuziv prin sanc?ionarea discre?ionar? a furnizorilor de servicii media, inclusiv prin suspendarea licen?ei de emisie. Acceptarea de c?tre Parlamentul Republicii Moldova a acestor amendamente va avea efecte distrug?toare pentru libertatea mass-mediei din ?ar? ?i, în consecin??, pentru informarea adecvat? a electoratului.

În domeniul observ?rii procesului electoral

Proiectul con?ine prevederi care vor atenta ?i diminua din drepturile observatorilor, dar ?i a organiza?iilor neguvernamentale, ?i anume:

- Birocratizarea accesului deplin la listele electorale ?i cele de subscrip?ie, or procedura de acreditare a observatorilor deja însemn? un efort ?i angajament legal;
- Încercarea de modificare a prevederilor actuale care permit acreditarea ?i activitatea observatorilor înainte de începerea perioadei electorale , dar ?i dup? finalizarea acesteia.

Totodat?, se impun mai multe modific?ri ale prevederilor existente din proiectul de lege ?i anume:

- Includerea prevederilor privind acreditarea observatorilor din partea partidelor politice la etapa colect?rii semn?turilor de subscrip?ie, or în prezent, acest drept îl de?in doar concuren?ii electorali, care sunt exclu?i din monitorizarea acestei etape importante a procesului electoral;
- Stabilirea exact? ?i clar? a condi?iilor pentru anularea acredit?rii unui observator, precum ?i a modului de contestare a acestei decizii;
- Clarificarea prevederii privind interdic?ia de a face agita?ie electoral? pentru organiza?iile necomerciale, sindicale ?i de binefacere (art. 52 alin. (3) din Codul contraven?ional). În versiunea propus?, prevederea este ambigu? ?i poate fi aplicat? abuziv prin interzicerea monitoriz?rii alegerilor, exprimarea public? privind anumite nereguli depistate pe parcursul campaniei electorale, etc.
- Uniformizarea prevederilor propuse pentru sanc?ionarea tuturor actorilor din sfera neguvernamental?, ori la moment spre exemplu organiza?iile necomerciale pot fi sanc?ionate pentru implicarea sub orice form? în campania electoral?, iar cultele religioase doar pentru agita?ie electoral?.
- S? fie instituit? transparen?a datelor (nume, prenume donator; anul na?terii; locul de munc?; ocupa?ia; sursa de finan?are) din rapoartele financiare ale concuren?ilor electorali;

Coali?ia Civic? pentru Alegeri Libere ?i Corecte (www.alegeliber.md) este o entitate permanent?, benevol?, constituit? din 35 organiza?ii ob?te?ti din Republica Moldova cu scopul de a contribui la dezvoltarea democra?iei în Republica Moldova prin promovarea ?i desf??urarea alegerilor libere ?i corecte în conformitate cu standardele ODIHR (OSCE), ale Consiliului Europei ?i a institu?iilor specializate afiliate acestuia.

Apelul public în limba român? poate fi desc?rcat de aici: ?i în limba englez? la:

This entry was posted on Monday, July 13th, 2020 at 3:44 pm and is filed under [Nout??i](#)
You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.